

četrtek 15. decembra 2022

P9_TA(2022)0445

Zatretje mirnih protestov po vsej Ljudski republiki Kitajski na ukaz kitajske vlade**Resolucija Evropskega parlamenta z dne 15. decembra 2022 o zatrtju mirnih protestov po vsej Ljudski republiki Kitajski na ukaz kitajske vlade (2022/2992(RSP))**

(2023/C 177/10)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Kitajski, zlasti tistih z dne 9. junija 2022 o stanju človekovih pravic v Xinjiangu in tamkajšnjih policijskih kartotekah ⁽¹⁾, z dne 20. januarja 2022 o kršitvah temeljnih svoboščin v Hongkongu ⁽²⁾, z dne 16. septembra 2021 o novi strategiji za odnose med EU in Kitajsko ⁽³⁾, z dne 20. maja 2021 o kitajskih povračilnih ukrepih proti subjektom EU, poslancem Evropskega parlamenta in nacionalnih parlamentov ⁽⁴⁾, z dne 21. januarja 2021 o zatrtju demokratične opozicije v Hongkongu ⁽⁵⁾, z dne 12. septembra 2018 o stanju odnosov med EU in Kitajsko ⁽⁶⁾ ter z dne 16. decembra 2015 o odnosih med EU in Kitajsko ⁽⁷⁾,
- ob upoštevanju vrha EU-Kitajska, ki je potekal 1. aprila 2022,
- ob upoštevanju sklepnih ugotovitev Odbora Organizacije združenih narodov za človekove pravice o Posebnem upravnem območju Kitajske Hongkong in Posebnem upravnem območju Kitajske Macao o njunem izvajanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah, sprejetih 27. julija 2022,
- ob upoštevanju skupne izjave Kitajske in Velike Britanije iz leta 1984 in skupne izjave Kitajske in Portugalske iz leta 1987,
- ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 12. marca 2019 z naslovom EU-Kitajska – strateška vizija (JOIN(2019)0005),
- ob upoštevanju nagrade Saharova za leto 2019, ki jo je dobil Ilham Tohti, ujugurski ekonomist, ki se na miren način bori za pravice ujugurske manjšine na Kitajskem,
- ob upoštevanju sklepa Sveta EU z dne 5. decembra 2022 o podaljšanju ukrepov, sprejetih v okviru Uredbe Sveta (EU) 2020/1998 z dne 7. decembra 2020 o omejevalnih ukrepih proti hudim kršitvam in zlorabam človekovih pravic ⁽⁸⁾,
- ob upoštevanju komentarjev predsednika Sveta Charlesa Michela po srečanju s kitajskim predsednikom Xi Jinpingom 1. decembra 2022,
- ob upoštevanju sporočila Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD) za medije z dne 2. decembra 2022 z naslovom EU-ZDA: Posvetovanja med namestnico državnega sekretarja ZDA Wendy Sherman in generalnim sekretarjem Evropske službe za zunanje delovanje Stefanom Sanninom,
- ob upoštevanju 11. strateškega dialoga med EU in Kitajsko z dne 28. septembra 2021 med podpredsednikom Komisije/visokim predstavnikom Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko Josepom Borrellom in kitajskim državnim svetnikom/zunanjim ministrom Wang Yijem,
- ob upoštevanju 35. člena ustave Ljudske republike Kitajske, ki določa, da morajo državljani Ljudske republike Kitajske uživati svobodo govora, tiska, zbiranja, združevanja, procesij in demonstracij,

⁽¹⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0237.

⁽²⁾ UL C 336, 2.9.2022, str. 2.

⁽³⁾ UL C 117, 11.3.2022, str. 40.

⁽⁴⁾ UL C 15, 12.1.2022, str. 170.

⁽⁵⁾ UL C 456, 10.11.2021, str. 242.

⁽⁶⁾ UL C 433, 23.12.2019, str. 103.

⁽⁷⁾ UL C 399, 24.11.2017, str. 92.

⁽⁸⁾ UL L 410 I, 7.12.2020, str. 1.

četrtek 15. decembra 2022

- ob upoštevanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah z dne 16. decembra 1966, ki ga je Kitajska podpisala leta 1998, a nikoli ratificirala,
 - ob upoštevanju akcijskega načrta EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2024 in smernic EU o zagovornikih človekovih pravic,
 - ob upoštevanju poročila o Xinjangu, ki ga je pripravil Urad visokega komisarja OZN za človekove pravice, objavljena 31. avgusta 2022,
 - ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic iz leta 1948,
 - ob upoštevanju členov 144(5) in 132(4) Poslovnika,
- A. ker bi morale biti spodbujanje in spoštovanje človekovih pravic, demokracije in načel pravne države v središču odnosov EU s Kitajsko ter v skladu z zavezo EU, da bo pri svojem zunanjem delovanju zagovarjala te vrednote, in z zavezo Kitajske, da jih bo spoštovala pri svojem razvojnem in mednarodnem sodelovanju;
- B. ker Kitajska od leta 2020 izvaja zelo strogo politiko za izkoreninjenje covida-19, ki vključuje množično testiranje ter priložnostne in dolgotrajne omejitve gibanja, ki resno omejujejo svobodo in pravice ljudi;
- C. ker so te stroge omejitve povzročile pogoste in dolgotrajne omejitve gibanja, obsežne in sistematične zahteve za testiranje in karanteno ter nesorazmerne in resne omejitve svobode gibanja na Kitajskem; ker so te omejitve povzročile tudi pomanjkanje osnovnih dobrin, vključno s hrano, omejen dostop do zdravstvenega varstva in povečanje brezposelnosti mladih v Ljudski republiki Kitajski;
- D. ker je že v dneh in tednih pred izbruhom vsesplošnih protestov prišlo do velikih napetosti v nekaterih tovarnah, kot so tovarne podjetja Foxconn, iz katerih je zbežalo veliko število delavcev, da bi se izognili radikalnemu in popolnemu zaprtju v obratih po izbruhih covida-19 in kot protest proti ponavljajočemu se neplačevanju dodatkov med omejitvami gibanja; ker so protesti v tovarnah postali nasilni, na videoposnetkih v družbenih medijih pa je mogoče videti, da policija pretepa delavce;
- E. ker so bile zaradi strogega uveljavljanja omejitev gibanja včasih zaprte cele stavbe, vključno z zasilnimi izhodi; ker je 24. novembra 2022 v mestu Urumqi v pokrajini Xinjiang, kjer so omejitve gibanja neprekinjeno trajale več kot 100 dni, v stanovanjski stavbi izbruhnil požar, v njem pa je umrlo vsaj deset ljudi; ker lokalni viri in številne objave v družbenih medijih kažejo, da je število smrtnih žrtev veliko večje⁽⁹⁾, in sicer do 40; ker naj bi bili prebivalci te stavbe zaprti v stanovanjih, gasilci pa so zamujali, verjetno zaradi omejitev, uvedenih v okviru politike za izkoreninjenje covida-19;
- F. ker so se 26. novembra 2022 prvič po protestih na Trgu nebeškega miru leta 1989 v Pekingu, Šanghaju in drugih večjih kitajskih mestih in občinah ljudje podali na ulice, po poročanjih pa je do demonstracij prišlo tudi na več kot 100 univerzah, da bi izrazili protest proti kitajski politiki glede izkoreninjenja covida-19 in obsodili avtoritarni režim kitajske komunistične partije; ker so protestniki hitro sprejeli prazen list papirja kot simbol za izražanje svoje jeze zaradi zatiranja svobode govora;
- G. ker je policija, potem ko je bila sprva zadržana, hitro začela razganjati množice in v več mestih izvajati obsežne aretacije; ker je na primer v Šanghaju uporabila celo solzivec, da bi razgnala približno 300 zbranih protestnikov; ker so bile objave o protestih na kitajskih platformah družbenih medijev nemudoma izbrisane, da bi zatrli kritike; ker so se kitajski državni mediji doslej preprosto izogibali poročanju o protestih;
- H. ker nekateri protestniki pozivajo predsednika Xi Jinpinga, naj odstopi, kar je za sedanje vodstvo države izziv brez primere;

⁽⁹⁾ <https://edition.cnn.com/2022/12/01/china/china-protests-urumqi-fire-deaths-covid-dst-intl-hnk/index.html>

četrtek 15. decembra 2022

- I. ker so v ospredju teh protestov ženske; ker se pravice žensk na Kitajskem v zadnjih letih slabšajo; ker so študije pokazale, da omejitve gibanja povečujejo tveganje nasilja v družini na podlagi spola;
- J. ker se poroča o močni policijski prisotnosti in posredovanjih, ki so privedla do številnih aretacij mirnih protestnikov; ker so po navedbah različnih organizacij za človekove pravice oblasti posegale tudi v pravico protestnikov do pravnega zastopanja in naj bi lokalni organi nekatere odvetnike opozorili, naj ne sprejemajo teh primerov;
- K. ker 35. člen ustave Ljudske republike Kitajske, razglša, da državljani Ljudske republike Kitajske uživajo svobodo govora, tiska, zbiranja, združevanja, procesij in demonstracij, ker se svoboščine iz tega člena nenehno kršijo;
- L. ker so se razmere na področju človekovih pravic na Kitajskem drastično poslabšale, odkar je marca 2013 na oblast prišel predsednik Xi Jinping; ker kitajska vlada postaja vse bolj sovražna do človekovih pravic in pravne države; ker Kitajska širi nezakoniti množični nadzor in spremljanje svojih državljanov;
- M. ker so kitajske oblasti v zadnjih letih zaostrile spletno cenzuro, zlasti od izbruha covid-19; ker so kitajske oblasti in policija s pridobitvijo dostopa do zmogljive programske opreme in tehnologije za prepoznavanje obrazov oblikovale enega najbolj izpopolnjenih nadzornih sistemov na svetu, s katerim na splošno močno omejujejo temeljne svoboščine ali celo grobo kršijo človekove pravice; ker obstajajo pomisleki, da bo varnostni aparat zaradi teh tehnologij množičnega nadzora in prepoznavanja obrazov pozneje preganjal protestnike;
- N. ker se poroča, da so kitajske oblasti ob nedavnih protestih začele izvajati najvišjo raven medijske cenzure v okviru „kriznega odziva“; ker imajo platforme družbenih medijev dejavno in ključno vlogo pri razširjanju vsebin po vsej državi; ker so varnostne sile prav tako ustavljale državljane na ulici, pregledovale njihove elektronske naprave in jih silile v izbris nekaterih aplikacij, vsebin in fotografij, povezanih s protesti; ker so kitajske oblasti po izbruhu protestov v velikem obsegu začele spremljati aplikacije za sporočanje, družbene medije in podatke o mobilnih telefonih, ki se jim zdijo sumljivi, ter uporabo navideznih zasebnih omrežij, da bi identificirale, ustrahovale in nadlegovale ljudi, ki naj bi organizirali proteste in v njih sodelovali;
- O. ker so kitajske oblasti v zadnjih letih razpusile civilnodružbene skupine in zaprle številne neodvisne aktiviste, zaradi česar je zelo težko izvesti obsežne proteste; ker so v zadnjih mesecih na Kitajskem in tudi s strani kitajskih državljanov zunaj države potekali občasni protesti v odziv na politiko glede covid-19, gospodarske težave, cenzuro in razširjene pristojnosti predsednika Xija;
- P. ker Kitajska izvaja čezmejno represijo in nadzor z različnimi dejavnostmi, od vohunjenja, kibernetičnih napadov, fizičnih napadov in izdajanja tiralic prek Interpola do „ekstrateritorialnih policijskih postaj“ na ozemlju EU;
- Q. ker so študente v vsedrjavno usklajeni akciji z univerz en mesec prej kot sicer poslali domov, ker so jim želeli preprečiti, da bi še naprej sodelovali v organiziranih protestih;
- R. ker so nekateri kitajski diplomati v tujini uporabljali nasilje in grožnje proti kitajskim študentom in nasprotnikom, ter jih pozvali, naj se uprejo izkrivljanju in diskreditaciji kitajske politike za preprečevanje in obvladovanje epidemije;
- S. ker Kitajska sistematično preganja Ujgure in druge etnične manjšine, zagovornike človekovih pravic, socialne aktiviste, verske skupine, novinarje in protestnike proti krivicam, pa tudi vedno bolj zatira vse kritične in opozicijske glasove; ker so smrtne žrtve v požaru v Urumqiju še ena od tragedij v vrsti okrutnih kršitev človekovih pravic v avtonomni ujgurski pokrajini Xinjiang;
1. ostro obsoja odziv kitajske vlade na miroljubne proteste in preganjanje miroljubnih protestnikov po vsej Ljudski republiki Kitajski; izraža sožalje žrtvam požara v Urumqiju in njihovim družinam ter izraža solidarnost z njimi; poziva kitajsko vlado, naj pregledno ravna glede števila žrtev in okoliščin, v katerih je prišlo do smrti; poziva k hitri, učinkoviti in temeljiti preiskavi požara v Urumqiju;

četrtek 15. decembra 2022

2. izraža solidarnost z ljudmi na Kitajskem v njihovem boju za temeljne svoboščine; obsoja preganjanje miroljubnih protestnikov; poziva policijo, naj se odzove skladno z mednarodnimi standardi, vključno s temeljnimi načeli Združenih narodov o uporabi sile in strelnega orožja, ki so ga uporabili uslužbenci organov pregona;
3. je zelo zaskrbljen zaradi kršitev človekovih pravic na Kitajskem, tudi v okviru njene politike ničelne stopnje covid-19;
4. je seznanjen, da so vse žrtve požara v Urumqiju ujugurskega porekla ⁽¹⁰⁾, kar še pogloblja trpljenje te etnične skupine, ki je žrtev sistematičnih okrutnih kršitev človekovih pravic v avtonomni ujugurski pokrajini Xinjiang, kar je Evropski parlament priznal kot hudodelstvo zoper človečnost in obstaja resna nevarnost, da bo s tem storjen genocid ⁽¹¹⁾;
5. obsoja, da so svoboda izražanja, svoboda zbiranja ter svoboda tiska in družbenih medijev na Kitajskem močno omejene; poziva kitajsko vlado, naj omogoči svobodo izražanja, združevanja, zbiranja, tiska in medijev, kot je zapisano v kitajski ustavi in mednarodnem pravu o človekovih pravicah;
6. ostro obsoja nasilne napade in pridržanje tujega novinarja, ki je poročal o protestih; opozarja, da je svoboda tiska temeljno načelo in temeljni steber vsake demokracije; poziva Kitajsko, naj vsem novinarjem omogoči, da bodo svoje delo opravljali svobodno, ter brez ovir in strahu pred povračilnimi ukrepi, kot določa tudi kitajsko pravo; poudarja, da bi bilo treba jamčiti svobodo tiska in medijev; poziva kitajske oblasti, naj se prenehajo vmešavati, nadlegovati in ustrahovati odvetnike in pravne strokovnjake, zagovornike človekovih pravic in druge, ki so odkrito zaskrbljeni za protestnike ali branijo pravico do mirnih protestov;
7. poziva Kitajsko, naj takoj neha zatirati in ustrahovati miroljubne protestnike ter zajamči temeljne pravice za vse; poziva kitajske oblasti, naj takoj izpustijo vse protestnike, ki so bili nezakonito pridržani; zahteva, da se vsi nedavno zbrani podatki o miroljubnih protestnikih izbrišejo in ne uporabijo v prihodnjih primerih; poziva, da se družine vseh, ki jim je bila odvzeta prostost, obvesti o tem, kje so njihovi bližnji, in o obtožbah zoper njih;
8. priznava, da je oblikovanje politike v zvezi s covidom-19 z ustreznim ravnovesjem med varovanjem javnega zdravja ter varstvom pravic in svoboščin velik izziv; opozarja, da je tu pomembna sorazmernost; je seznanjen z nedavno ukinitvijo nekaterih najbolj strogih omejitev zaradi covid-19 na Kitajskem;
9. ugotavlja, da je protestno gibanje združilo ljudi iz zelo različnih okolij in da je potekalo po vsej državi; poudarja, da je prišlo do izjemne medetnične solidarnosti z žrtvami požara v Xinjiangu, saj se kitajska etnična skupina Han v zadnjih šestih letih ni ravno odzivala na grozljivo usodo Ujgurov;
10. poziva kitajske in lokalne oblasti, naj nehajo zatirati Ujgure, in želi spomniti, da so Ujguri v svoji regiji med drugim podvrženi intenzivnemu nadzoru, prisilnemu delu, neprostovoljnimi sterilizacijam in ukrepom za načrtno preprečevanje rojstev, kar med drugim predstavlja hudodelstvo zoper človečnost in resno nevarnost, da bo storjen genocid; zato pozdravlja predlog Komisije, da se prepove vstop izdelkom, proizvedenim s prisilnim delom, na trg EU;
11. obsoja veliko uporabo množičnega nadzora in sedanjo cenzuro družbenih omrežij; poziva kitajske oblasti, naj prenehajo kršiti temeljne pravice do zasebnosti in svobode izražanja ter manipulirati z informacijami na družbenih omrežjih;
12. obsoja dejstvo, da kitajski tehnološki podjetji TikTok in Tencent sodelujeta s kitajsko vlado pri zbiranju dokazov o identiteti protestnikov, da bi omogočili njihovo aretacijo, in podpirata cenzuro interneta; poziva evropske pokojninske sklade, naj likvidirajo naložbe v kitajskih podjetjih, ki spodbujajo človekove pravice;

⁽¹⁰⁾ <https://www.rfa.org/english/news/uyghur/urumqi-fire-12022022172846.html>

⁽¹¹⁾ Sprejeta besedila, P9_TA(2022)0237.

četrtek 15. decembra 2022

13. izraža globoko zaskrbljenost nad tem, kako je na Kitajskem med protesti ravnala družba Apple Inc., saj je dejansko zelo tesno sodelovala s kitajsko komunistično partijo, da bi onemogočila širjenje posnetkov miroljubnih protestov proti omejitvi izhoda, v ta namen pa na napravah na Kitajskem onemogočila funkcijo AirDrop; ugotavlja, da so lahko protestniki prek te funkcije izmenjevali posnetke in organizirali proteste brez uporabe omrežja WiFi, ki je pod stalnim nadzorom kitajske komunistične partije; poudarja, da bi moralo biti dejstvo, da lahko kitajska komunistična partija tako izsiljuje podjetja in omogoča brezobzirne kršitve človekovih pravic, opozorilo zahodnim vladam, naj predlagajo zakonodajo, ki bi zahodna podjetja spodbudila, da močno okrepijo svoja prizadevanja za vrnitev proizvodnje iz Kitajske;

14. ponovno izraža zaskrbljenost, ker kitajske oblasti visoki komisarki OZN za človekove pravice Michelle Bachelet med njenim obiskom na Kitajskem niso omogočile polnega dostopa do neodvisnih organizacij civilne družbe in zagovornikov človekovih pravic; ponovno poziva kitajske oblasti, naj neodvisnim novinarjem, mednarodnim opazovalcem in preiskovalnim organom, tudi predvsem nosilcem mandatov posebnih postopkov Sveta OZN za človekove pravice in posebnemu predstavniku EU za človekove pravice, omogočijo enak prost, dejanski in neoviran dostop; podpira poziv 50 strokovnjakov OZN za človekove pravice, naj se v Svetu OZN za človekove pravice uvede poseben mandat za spremljanje razmer na področju človekovih pravic po vsej Kitajski in poročanje o njih; poziva EU in njene države članice, naj še naprej sodelujejo s podobno mislečimi partnerji pri vzpostavitvi preiskovalnega mehanizma v Svetu OZN za človekove pravice za spremljanje in preverjanje hudih kršitev človekovih pravic na Kitajskem ter javno poročanje o njih;

15. poziva EU in države članice, naj zagotovijo zaščito in podporo aktivistom za človekove pravice in demokracijo na Kitajskem, še posebej s stiki z lokalnimi in nacionalnimi oblastmi ter popolnoma uporabljajo smernice EU o zagovornikih človekovih pravic in drugih politik EU na tem področju, vključno z novim akcijskim načrtom EU za človekove pravice in demokracijo; pozdravlja nadaljevanje vzpostavljenega dvostranskega dialoga med EU in ZDA o Kitajski, predvsem izjavo, da ZDA in Evropska unija še nikoli nista bili bolj usklajeni z našo strateško vizijo;

16. poziva EU in druge mednarodne organizacije, naj spremljajo in preverjajo, kako so odzivi Kitajske na te proteste usklajeni z mednarodnimi standardi človekovih pravic in njenimi obveznostmi skladno z mednarodnim pravom o človekovih pravicah; poudarja, kako pomembno je, da delegacija EU v Pekingu še naprej spremlja pridržanje miroljubnih protestnikov in vsa sojenja tistim, ki so preganjani zaradi uveljavljanja pravice do svobode mirnega zbiranja in izražanja, pri čemer popolnoma uporablja smernice EU o zagovornikih človekovih pravic in druge politike EU na tem področju;

17. poziva podpredsednika/visokega predstavnika Josepa Borrella, naj s konkretnimi ukrepi nadaljuje nedavne razprave v Evropskem svetu, tako da poglobi razprave na ravni zunanjih ministrov držav članic; poziva Evropsko službo za zunanje delovanje in Komisijo, naj v okviru delovne skupine za Azijo/Oceanijo odpreta stalno razpravo o Kitajski; pozdravlja odločitev o podaljšanju sankcij v odziv na kršitve človekovih pravic v Xinjiangu do 8. decembra 2023; ponovno poziva k dodatnim sankcijam EU proti kitajskim uradnikom in subjektom, odgovornim za hudodelstva zoper človečnost; spodbuja oblasti držav članic EU, naj razmislijo o pregonu kitajskih uradnikov, ki naj bi bili odgovorni za hudodelstva zoper človečnost, na podlagi načela splošne sodne pristojnosti;

18. je zaskrbljen zaradi nedavnih razkritij o prisotnosti kitajskih ekstrateritorialnih policijskih postaj v tujini v številnih državah članicah EU in po svetu; poziva Komisijo, Svet in nacionalne organe kazenskega pregona, naj nujno poskrbijo za dobro usklajevanje, da bi pojasnili te prakse, sprejeli ustrezne ukrepe in zaprli vse kitajske policijske postaje v tujini; poziva EU in njene države članice, naj v sodelovanju s podobno mislečimi partnerji opredelijo in zaprejo vse možnosti, ki spodbujajo kitajske kampanje nadnacionalnega zatiranja, predvsem proti pripadnikom njene diaspore;

19. poziva države članice, naj prekinejo vse sporazume o izročitvi s Kitajsko in Hongkongom; poziva jih tudi, naj bodo previdne pri sodelovanju v mednarodnih forumih kazenskega pregona, kot sta Interpol in Urad Združenih narodov za droge in kriminal; poleg tega jih poziva, naj ustrezno poskrbijo za varnost kitajskih beguncev, ki so v njihovi pristojnosti, da bi preprečili njihovo ujetje ali da bi jih prepričali ali zvalili v države, ki niso članice EU in iz katerih bi jih bilo mogoče zlahka vrniti na Kitajsko;

četrtek 15. decembra 2022

20. poziva vse člane mednarodne skupnosti in vse deležnike, naj pri sodelovanju z Ljudsko republiko Kitajsko obravnavajo vprašanje svobode izražanja; pozdravlja dejstvo, da je predsednik Evropskega sveta Charles Michel Xi Jinpingu izpostavil vprašanje protestov; poziva k brezpogojni pripravljenosti za nadaljevanje dialoga o človekovih pravicah med EU in Kitajsko, ki ne poteka že več kot tri leta; ugotavlja tudi, da bi morali vsi evropski voditelji kitajskim oblastem jasno sporočiti odločenost EU, da se odzove na stopnjevanje zatiranja nad protestniki, tako da opozori na to vprašanje v mednarodnih organizacijah in po potrebi uvede dodatne sankcije;

21. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic, generalnemu sekretarju Združenih narodov, visokemu komisarju OZN za človekove pravice, vladi in parlamentu Ljudske republike Kitajske in vsem veleposlanikom Ljudske republike Kitajske v državah članicah EU.
